

هموشتيك

بو پیشکوتن

ده نوسری

یکی به آنه یکه

پیشکوتن

حفته جاویک درده چیت

کریار
بو هموشو یئیک
به ۳ مانک یک
به شش مانک دو
به سالیک چوار رو پیه ده دا
اعلان یا ایشیکی خوبی
له پرة دواییدا ده نوسر پت
بو دودیر ۳ آنه ده سینریت

(سال ۲ ژماره ۹۵) - (روز پینچشمه ۱۹ جمادی الآخر ۱۳۴۰ ۱۶ فبروری ۱۹۲۲) -

پارس له ۲۸ ك ۴ دا تلی هافس ده کینیت که مسیو
بونکارت و لورد کرزن دوینی دانیشن به غیره رسمی
باسیان کرد بو برینهوه او مسئله نه که له بینی بریطانیا
و فرنسه اختلافی لسه به سیاستی که له بینی حکومته کاندا
هییه چا کتره له عقد مجلس ، بشکو دست بگریت به
قسه کردن له معاهده انکلیس - فرنسه که هر دو لا
حاضرن بوی .

ده لیت وزیره خارجه کاتی دولت خلفا آخری
کانونی ثانی له پارس کو ده بنهوه ، مسیو لیک رئیس
وزرای پیشو که ایستما رئیس شعبه مجلس نیابی به
بو ایش خارجه لو وخته دا که قسه لکل محرر غزته
اکسپور کرده و تویی که تحالف فرنسه ، انکلیس
نتیجه یکی باشه بو شری دوایی به بی ام تحالفه اطمینان
و سلامتی نیه له اوروپادا .

پارس ۲۸ ك ۴ المان ۳۱ میلیون مارق آلطونی دا
امه قسطی اوله لو مبلغه که له [کان] اتفاق لسه
کرا بو دانی .

لندن ۱۹ ك ۴ له و اشطنه وه گیشته که هر دو
مندوب ژاپون و چین گیشته اتفاق لسه اوه که
معدن خلوز و آهن له کیانشو به کلک بهینریت له لایخی

رویتر

مجلس جنوا

لندن له ۱۷ ك ۳ دا دعوتی ۲۴ دولت آوروپا کرا
بو حاضر بون له مجلس جنزه دا چکه له ولاتی متحده و
ژاپون . بلام تورک دعوت نه کرا .
عددی اوانه که له مجلس جنوا کو ده بنهوه له مندوب
وسکر تیرو هی ترله ایش بدستان به مناز کس تقدیر
ده کربت .

بینی انگلتره و فرنسه

لندن له ۱۸ کانون ۲ دا مستر لوئید جورج و مسیو
بونکاره تلغرافی خوشه ویستی له بیناندا مبادله بوه به
مناسبه تألیف وزارة تازه فرنسه وه مسیو بونکاره له
تلغرافه کی دا و تویی فرنسه خریکی تدقیق او مسئله نه ی
بینی فرنسه وانکاره یه به روحیکی راستی و خوشه ویستی
ایلی قایم و ایه حلی امانه بگریت به تحریکی واکه نفعی
هر دو دولتی نیابی .
میدستر لوید جورج جوابی داوه وه که انگلتره رقایه
فرنسه له تجاوز المان و تأیید معاهده فرسای و تأدییه
غرامت به فرنسه ده کات لو مصاحفه مشترکانه که بر
هر دو لا وک یکه ده بی انکلیس و فرنسه یاریه یگری
بدن بو تحقیق ام ایشه .

میرزا کوچک خان اکل حوت بسس له مجرمین میرزا کوچک خان فراریان کرد هر روزه له اشکوتی و هر مانه له بنایک امبر و اوبریان ده کرد شاه مراد خان که رئیس هنزار مجاهدبو به امری امر موق تعقیب کوچک خانی ده کرد کوچک خان توانای دانیشتی نه ما له جنکلی رویکرده ماله رعیه تی که له شاخی پر پرف اطرافنی ماسال و شا قدرمین بو .

خاون مالی بو جاسوسی ناردده او نربکانه که گیشته دی یکی تر چوه ماله آشنایکی میوان بو ، آشناکی له هاتی ام رفیقهی به نیوه شو و له بفر و س-مرمادا تعجبی ما و پرسیماری لی کرد ایش راستی کوچک خانی پی وت ، امیدش بو امه بخش-یش ورگرت ده چیت خبر به شاه مراد خان ادات . دست بجی قوت دولتی جاسوسه که ده گرن اکل خویان دهی بن بو او شوینه که کوچک خانی لی هیه ، نریک به او ماله دبنه وه ایش-کگری که ایش-کی ماله که ده کربت چاوی به او قله بالغه ده ککویت هاوار دکات له هاوارده کی دا بر کوله ده کویت کوچک خان له نکی کوله کان خوی و هاوور یکانی فرار کن لبر تاریکی شو و شدت سرما ناکبرین .

کوچک خان و اتیمیم دکات رو بکاته ش-انخی بر پرف حسن خان کیشی دره به مصالحتی نازانی بچنه اوی چورنکه شاره زای له سرما و مخطوراتی اوی ده بی کوچک خان کوی ناداتی خوی و دو کسی تر روده کنه او شاخه که نهایتی خانی خلخاله باش بدیج روز کاروانی خلخال لو و یکایه وه دهرون بو کیلان ترشی کوچک خان و دو هاوور یکی تری ده بن تماشا ده کن میرزا کوچک خان رمقیکی تیا ماوه وک تی کیشتون لبر سرما و برسیتی توشی او حالتی بون کاروانچیه که امه یشی کبراده ته وه چرنه سر میرزا کوچک تفننی که حمایل کرده له شانی

شمرکتی که به ثابتی حکومت چین دای ده نیت ، مساحه ژاپون ده کربت که لم ایشه دا سرمایه دانیت بلام زیاتر نه بی له سرمایه چین .

هوالی انقره

سرمایه اموال اجنبی له اناتولی

استانبول ۱۷ ک ۲ تلی له انقره وه ده گینیت که مجلس اقتصادی موافقتیان کرد سرمایه اموال اجنبی داخل اناتول بی ، لو بیانانده که به جمعیت وطنیه دراوه نواز اووه که حکومت تورک له ایشی گوره اجنبی دا شریکی ده کات نیوه سرمایه یش دا ده نیت ، مساحه یش ده کربت . هتی متخصصین له اجانبه وه بو اداره ام ایشه گوره به جاب بکربت چکه لو لو وظیفه دارانه که ده بی همو له رعیه عثمانی بن .

معاهده صدقت ایران و چین

لندن ۱۸ ک ۲ هافس له پارسه وه تلی نوسه یوه ده لیت حکومت ایران امر و صورتی معاهده به که عقد کراوه له بینی ایران و چین دا له رومه له ک ۲ ۱۹۳۰ دا امر و نار دویتی بو س-کرتیری عصبة الامم له جنیف بو تسجیل کردنی :

— «(۰)» —

قرضداری - الحاقا بو ولاتی متحده

واشنگتن ۲۰ ک ۲ پاش مذاکره اعیان جمهوره کان موافقتیان کرد به علاوه شمرطیکی تر که له قرضداره کان قبول بکربت فائض له صدی چوار و ۳ ربع له جیاتی بدیج که له وختی عقد قرضدا قرار درا بو .
لندن - معامله قماشی لوکه کوته تنزیله وه اجرتی کریکارش تنزیلیکی نری بوه .

له غزته الحاد طهوانه وه

تفصیلی کشتنی میرزا کوچک خان

پاش غایبه اوردوی دولتی و تفرقه قوتی جنکلی

بکانه و لو سانه‌یش دا بدست حربی نه‌میشتن بوه .
 اوسانه کارو انجیه‌کان تفنک و باخلیان خالی ده‌کن
 و دهرن اپاشا موریک به ناوی کوچک خانه‌وه له‌ناو
 کیسه باخلی بر چاوی کارو انجیه‌کان ده‌کویت اوسا
 دوزانن امه کوچک خان بوه خبر به کریم خان
 ملازم رشید الممالک ده‌کات ده‌چن بو جازه‌کانیان
 ابر اوه ممکن نه‌بوه جازه‌کی بنیرن سمریان بر بوه و
 ناردویان بو ضرغام السلطنه طالش اویش اکل برای
 خوی ده‌نیرت بو ارکان حرب رشت .

مجلس جنوا

و اشطن : ۴ ک ۴ ؛ حکومت ولایت متحده
 هتا ایستا جوابی ایطالیای نه‌داوته وه . هی دعوته‌کی
 مجلس جنوا رسماً و ادرده‌کویت سه حکومت جن
 ده‌کات پیش قراری قبولی دعوت بزایت آیا کو له
 مسئله دانی غرامتی المانیا دا مصاحبتیک بو ام دولته
 ده‌بی یا نا ؟

کوملی و اشطن

وشطن : ۲ ک ۲ ؛ کوملی مسائلی روزهلانی
 اوپر تعهدی ژاپونیان قبول کرد که تجاوزی اراضی
 روس نه‌کات . عسکریش بنیرت بو اوی ، وختی که
 حکومتیکی قام تأسیس کرالوی . اعتبار به تعهدکی
 ژاپون ده‌کرت بو حلی اشکالی سبریا .

کوملی تازه له و اشطن

وشطن له ۴ ک ۴ ؛ کوملی و اشطن قراری
 دا که پنچ دوات دو مندوب تعین بکن ؛ یکی لوانه
 اجتماع بکن له و اشطن لولا کوملیکی تازه دابنیرن بو
 باس کردنی دانانی نظام و قانون تازه بو همو عالم هی
 اوانه که تعلق به حرب به وه همه و تازه دعاوتوه اپاش

اتفاقی لاهی له سالی ۱۹۰۷ دا .

معاهده انکلیس - فرس

لندن ؛ ۴ ک ۴ ؛ وا مفهوم بوه له مذاکره
 بین انکلیس و فرس که مسیو پوکاره اظهاری کردوه
 که مدده معاهده تمديد ده‌بی به ۱۵ یا به ۲۰ سال ؛
 شرطیش وابی نفی هر دو لا متساوی بی .
 لندن ؛ ۴ ک ۴ ؛ لسر دعوتی میجر جنرال
 سبلی ۳ اعضا له مجلس دارانشورای فرس هانوته
 لندن بو باسی وسائل وثیقه معاونت دارانشورای
 فرس و انکلیس .

المانیا دفعی کرد

پارس ؛ له ۲۷ ک ۲ ؛ دا المانیا تبانی مجلسی غرامتی
 کرد که ۳۱ میلیون مرق آلطونی دا امه قسطی دومه
 لو مبالغه که له کان اتفاقی لسر کر ا بدیرت قسط اولی
 له ۱۸ کانونی ثانی دا دفع کرد .

* *

خطی المانیا بو اصلاحی مالی

براین له ۲۷ ک ۲ ؛ دا غزته کابلات نشری
 او خطه کرد که المانیا له بیریا همه بو اصلاحی مالی بچی
 سه‌بیت و تقدیم مجلس غرامتی بکات ابراه که له کان
 داوای ضمانت لی کرد . ده‌بیت تدابیر متوقفه لسر
 زیاد کردنی اجرتی پوسسته و ریسکای آسن . مبالغی
 غرامت اوی که له سال ۱۹۲۲ دا ایفای قرضی اجباری به
 ملیار یک مرق آلطونه حکومت واز له مداخله بانقی ملی
 ده‌بیت باسی او مبالغه یش ناکات که محاله تأدیبه ی
 چاوه روانی او به که مجلس غرامت ام اشکاله
 بریته وه .

باسی شرطی آشتی روزهلانی

نزیک

پارس ۲۵ ک ۲ لم چن روزی دوايه داله بینی

مثلی حکومت انگلیس و فرانسه زور بامسی شـ مروطی
آشتی روز هلاقی نریک کرا امید وایه که له ولی شباطدا
وزرای خار جیه دول حاندا عقدهی مجلسیک له پارس
بکن بو باس لوه .

نزولی کرون که شکله نمسه به له نمسه

لندن ۲۵ ک ۲ تلی که له فینه بلا و بوته وه ده کیفیت
شـ کانی کرون باعشی زیادی فـ حـ شـ بو بو قیمت
خوردده منی . هر ای خسته ناو خلقه وه ترسی اوه هیه
تشویش رو بدا حکومتی نمسه کیانویتی به دولتی حاندا
و بیانی کردوه که او مسئول نیه له نتیجه یه که له دوا پیدا
روادا اکر زوله خارجه وه یار یه نه درا .

— «(۰)» —

هر ای نمسه له زیادیه

فینه ۲۷ ک ۲ هر ای نمسه زیاد بو به استعفا
وزرا ، حکومت بریطانیا سـ می لم ایشه د اده کات وا
خریکی ترتیه بو اوه دو میلیون و نیو ایره انگلیس
فرض بدا به نمسه هتا کو بونه وه مجلس جنوا .

اموالی نمسه هاک بو

فینه له ۲۷ ک ۲ دا بشیوی سیاست نه ما به
گر انه وهی وزرا هر « شور » بو سر وظیفه خوی
و تحویلی هفی له وزرا به منصبیکی تر .

برسیه تی روسیه

یاس له روی برسیه تی وه

جنیف ۲۷ ک ۲ مستر نسن امروله اجتهاد
تقریریکی دا به او مجلسه که له لاینی دوله کانه وه بو بچی
هینانی احتیاجی برسیه کانی روس گیر اوه ، وتوتی
چن میلیون له برسیه کانی اهالی روس رنک بو مجاتبان
ببویه اکر حکومته کان اوی له مانکی ایلولی رابوردوا
د او ایان لی کرا اجاتبان بگردابه ، بلام ایستا وخت

تی بری هرچی یک بکات حکومته کان چن میونیک
نجاتی بونیه له هلاکت ، وکیلی او مجلسه ی راسپارد
که له وختی بش کردنی خوارده منی دا زور وربانی که
خواردنی قورص و به قونیان نه دانی ، چو
معدیهان له برسا ضعیف بو ، دغل له هموشتی چاکتره
بلام او انه که لو مجلسه دان لایان مشکله آیا دغل بو
خو اردن بشـ سی بکن یا بو زرع چونکه زرعه که زور
بوسته لبر نه هیشتی قطیکی زیانر له سالی دوا ی دا .
میستر نسن وتوتی اوی حکومته کان احسانیان
کردوه هموی کیشوته ۱۲۲۰۰۰ ایره انگلیسی امیش
هر بشی دو میلیون نفس ده کات .

فورا سکر دنه وه افغانستان

بشاور ۲۵ ک ۲ هوالی له کابل وه کیشته وه ده کیفیت
پاش مذاکره خوشه وپستی و دراوسیتی لکل هنددا
وا خریکن بیکه وه هول بددن بو ادخال اصلاح اداره
داخلی و وسعت دان به دان و ورکرتنی تجارت . اوی
لمه وا باس ده کربت اوه یه که امیر افغان خوی رئیس
کوملیکه که حاضر کران له کوره ی ایش کران بو باس
کردن له ریکایک بوتجارتی امولانه دست بدا له مقبل دا
له نتیجه دا شرکتیک دانرا غرضیان وایه مرخص
وکلای تجاری افغان بن بچنه پایتخته مهمه کافی آورو با
و جیکای تراوانه که بشـ بیان هیه له شرکتی که دا وزیر
تجارت و زور له کوره تجارت شرکتی که حکومت بو ۶
مانک عقدهی ده کات مقصدی شرکتی که اویه فره تی
حاصلات و کرتنی احتیاجی افغان له بینی کریار و فروشیار
دا به قازانجیکی متوسط بکرت

دوله وکیله کان چون بو پارس و مستو ، امید
ده کربت بم نریکانه هی تر بروات بو اندن و برلین
و شنکهای وکالت له شاری تر مهمه بو افغان به نظر
اره وه چای چین زور له عمل ده هینن ، هر کر

بیزراوه که لورد کرزن داوای پاش خستنی او باس و مذاکره کرد که ایستا له پارس ده کریت هه روز هلاتی نزیك هتا چن روزیک . بو اوه لوچن روزهدا او مذکره به که حکومت فرسه له ۲۹ ک ۲ دا ناردویتی بو وزیر رومه و لندن بخوینریته وه . حکومت فرسه لو مذکره به دا بیری خوی نوانوه له لایخی مسائل روز هلاتی نزیکه وه له جوابی مذکره بریطانیادا که بو رومه و پاریسی ناردبو .

وزیر خارجه ایطالیا موافقی لورد کرزنی کرد اسر پاش خستنی مذاکره .

لندن : تلپکی تر هاتوه له پارسه وه ده لیت رسماً بلاو کرایه وه که مجلس روز هلاتی نزیك اسر داوای بریطانیا و ایطالیا موقتاً پاش خرا .

*.

(بی زمان — بسه زمان)

باشاوه به

مندالیک که زور زیرک بی به ۶:۵ سال فیری صرف و نحو و قانده زمان عربی ده بی . شش سال کوردیکی فور بصر — که صدسال ری له مدینه ته وه — له معرفت دوا بکویت ؛ بخوینی و تی نهکا ؛ ایستا که بم بی سروپی وه بتوانم به کوردی بخوینم و روزی زوتر شتی فیرم ام کش و توشه بوچ بگرمه بر .. من که هروتهم بو تخت کرابی بوچ له دوکانیا نه وه دهچم بو سیتک ! ..

سلیم حسون افندیش و او کسهیش که له بر دل او به باشی زانیوه منداله کاتمان به عربی بخوینن لای من وک یک وایه ، هر دوکیان به قد یک حز به خیر و خوشی کورد ده کن ، بلام هولیان اوهی هه به عربی عتب نیه .. امیان نازانم بوچی وای

شرکت له لندن ده بی له نیتی امیردایه اصلاح اداره د اخیله . بم نزیکانه زیارتی جلال آباد دهکات ، بو ورد بونه وه له وضعیت اوی ، له گوره وزراکانی ناردوه هو ولایت بگرین و ورد بونه وه .

حضرت شاه ایران

حضرت شاه ایران احمد خان یکی ام مانکه روز چوارشمه گیشته به بغداد به صورتی غیره رسمی له وزیرای بغداد و پیاو ماقولی ایران و جناب جنرال حداد پاشا و رئیس امناء فهمی بک مدرس له حیاته جلالت حضرت ملک چون به پیره وه حضرت شاه له قونصلخانه ایران دابزیوه ، هر او روزه تشریفی چوه بو بصره ، له وبوه دروات بو اوروپا .

—><—

لوکه سلیمانی

اولو که به که له باغچه سرای سلیمانی چندرا و پی گیشته . نیرایه بغداد بو لای [شرکه زراعت النطن الانگلیزیه] . له جوابدا راپوریان نویسه که اولو که به زورا باش بوه . دربزی هو دای مناسبه رنکی باش و قوتی توای بوه . او مقداره که نیراوه بو بغداد قیمتی حقه استانبول ده آنه هیاوه . ام شرکه خبریان ناردوه که حاضرین لوکه سلیمانی بکرن اگر کسی لوکه هیه و ایه ویت بیفروشیت نمونه بدا به دارة مرکز ناحیه یا قضاى خوی . او وخته او نمونه ده نیریته بغداد . پاش او له لایخی او انه وه ده نویسه وه که به چی فیاتیک اولو که به ده کرن .

*.

پاش خستنی باس له مسائل

روز هلاتی نزیك

رومه ، ۳۰ ک ۲ : له چیکایک به وینه رسمی

دانا شیوه ، رنگ هه به شتیکی باشی بو خوی تیدا به دی کرد بی .

کوردی بویه وخته ناوی له ناوان در بچی ، یان بویه ناوی نه کوتوته ناو ناوانه وه که تا ایستای نه خویندراوه ، به کلک نه هبنراوه ، ایکینا زمانیک که به کلکی قصه پی کردن بی اشـتوانی پی بنوسری و بخوینریت ، ده فرمون صرف و نحوی نیه . له آزایی خو مانه ! ایکینا بچی له هو جی تختیـکی اوروپادا تماشای مکتب زمان شـرق بکن ، کوردی نا ، زمان پهلویش که امر و چند سال و عیامه له دنیا دا ها گیراوه صرف و نحوی هیه ، لم عاینه کلی صرف و نحوی کوردیت مست اکویت که به قد حال به کلک بهینریت . بایینه وه سر فرموده رسول ناجی بک و بیانو کرده بی . رسول ناجی بک آفرین هل ده کریت ، دست مایم بپروایه تا موصل اچوم بو دست ماچ کردنی . او پیاوه دیویه زمان ملته کی ابرن و ژیا نی له ریشه همین . له سر چاویه که تک تک خوین به زمان کوردیا بته خواری لبر او یه اقر بشکینی . باوک سر دولومه ی اسرنیه . اگر به پوته لای بیکیا بکیشی هر چندیک پل و پو بکتی حقیقه چونکه له کل زمانه که دا ملته که بش کل ایته وه دیاره اگر ایمه ییش قولی بخوینینه وه لودوا نا کوین امر و له عصر بکدا نین که ناویک کویر بینه وه . باکو همو کس به خوی و ناویه وه ازی . اگر ایمه خویندمان بکین به عربی دوا بی له کوردی درده چین . ایستا بویک بم ناوه ده لین کوردستان که قومیک تیا به و زمانیکان هیه . که نوهی ایستا عربی فیر بو هر ام سکه اولادت ده مینی ، له سـکیکی تر دا ناو و نشانت به عرب درد چی چونکه زمانه کت عربی به . له کوی ما او ناوه چند هزار ساله کی یه ی خوت پیوه هل ده کیشا ؟ ...

جا انصاف بدون و شیطان به لعنت بکن . رسول

ناجی . الحق رزکارزه ؛ ایمه له جیاتی بیانو کری بین یا به دری بین قازانجیرمانه . بلام رسول ناجی بک مادام خوی له کو مایکدا دانی — چا که تا سر — ناوه راستی همو کرده گانه . جیکای باشه . خوی و کوملی ام چا که به بکن . زمان کوردی هم یک بجن . هم ویک بجن . لوپش و لمیش زمانیکی (همو یه تی) بیک بهین . اگر امه ی کرد نمیش وصیت سره سر کم بو اولادم امه ده بی .

روله : رسول ناجی بک له پدنج فرضه دا بخویند ره وه ناوه کی به اولادیشتم فیر که .

باله کل جناب شیخ مصطفی دا به ژمارده قصه بکین . هر له ایستاهه بیام « تیوه دانان هه بی .

١ — خویندن به عربی بو عالم اسلام بوچی زور پی ویسته . بامه زور کبری به من جاری امه دانی پیا نانیم . چرنکه قرآن که به عربی به هر و کو به عربی و فارسی تفسیر کراره . ایگدا وه ته وه اشی به کوردی و تورکی و هندیش لیک بدوینته وه . حدیثیش هر وها . قرآن . هر و کو بو دین ری پیدشان ادا بو ژین و بر بوه چونی دنیا ییش ری روانک اکاته وه .

حدیث اجتهاد دیسان بو دین و دنیا به کلک ده نیریت له همو آیتیکی قرآن ایمه بشارتی . هدیاتی له همو حرفیکی حدیث دلالتی وزده کرین خو اجتهاد اونده شتیکی به کلکه که اگر نه بوا به ری کوتنی دین و دنیا بیک نه اهات بلام به من چی ؟ او ته ایستایش هر دفرمون ده بی تو قیری عربی بی و امانه به عربی بخوینی ده نمیش الم له جیاتی ام وتنه که له تو له پیشتریشسه وه هر ده بیرریت چوار عقیدتی کوردی ده ترجمه حدیث دو تفسیر کوردی ده بو بنوسرایه .

ماویر بی

*

له چاپخانه حکومت له سلطانی چاپ کرا